

LA INSTRUCCIO DEL MALALT EN ELS PROCESSOS DE LA DIABETIS

(DUES HISTORIES CLÍNIQUES)

Pel Dr. JAUME PI SUÑER BAYO

La importància d'instruir els malalts sobre els perills i la profilàxia de les possibles complicacions de la diabetis, així com del valor del règim, la tècnica d'exàmens corrents d'orina, etc., és ben coneguda. Joslin dedica un bon temps, dos matins a la setmana a donar unes lliçons elementals, molt interessants i molt pintoresques, als seus malalts. M. Labbe, ha introduï aquest costum a Europa.

Presento avui dos casos, sense cap valor especial, però que el fet de la seva simultانيتat durant temporada a la Clínica Terapèutica de la Facultat de Medicina (Prof. J. M. Bellido) i el paralelisme de al seva història clínica — quasi calcada una de l'altra — m'han decidit a publicar-les com instructives, en aquest sentit.

Com que l'únic que interessa en aquest moment és el fet del valor de la instrucció del malalt, prescindiré en absolut de tota discussió, sobre indicacions de la cirurgia, detalls de tractament, etcètera.

Passem a les històries.

Fitxa 22. Malalt J. P. 52 anys. Ingressa a la Clínica el 6 de febrer de 1928, recomanat pel company Carrasco Formiguera, que l'ha vist unes hores abans; creient, per l'exploració que li ha fet, que deu intervenir-se quirúrgicament, i no podent estar en una clínica privada, l'envia a l'Hospital a ésser tractat i operat. Sense antecedents familiars ni personals d'interès, ingressa amb lleugera glucosúria — és clar que ha estat per consell del Dr. Carrasco, en dejú i 20 unitats d'insulina, fa unes hores — albúmina i acetona negatives. Temperatura, 37'4. Poc després d'ingressar,

se li practica una glucèmia, amb resultat 161 mgrs. per 100 c. c. Presi  arterial (V quez) 14 x 9. Oscilometria: en la cama afecta, no oscila; en l'altra cama, oscilaci  de dues divisions entre 13 i 11 mm. Hg., una divisió (Pachon) de 14 a 10; lleuger ssimes oscilacions per sobre i per sota; amb acetil-colina, es guanya lleugerament en la cama gangrenada, i res en la cama sana.

En el peu dret, presenta una gangrena que correspon exactament al tipus que Carrasco Formiguera descriu en la seva Monografia (Mon. Mèdiques, núm. 33, pàg. 13) amb barreja de trastorns de la gangrena seca amb un focus d'infecció local, eritematós, que agafa quasi tot el peu, amb una zona edematosa molt pronunciada, dura i dolorosa, espontàniament i a la presi ; linfoangitis.

Res especial a remarcar, en l'exploració general. Wasserman negatiu.

El malalt est  diabètic — ho sap — des de fa dos anys, però no hi ha donat mai massa importància, i s'ha tractat molt irregularment, perdent en aquest temps fins a 20 kilos de pes; no sab ni aproximadament la intensitat de la glucosúria, però ha tingut sovint sucre a la orina.

Cinc dies abans de l'ingrés, es punxa en un dit del peu; no hi dóna massa importància, i al final, la vigília, veient que li fa mal i la cama es boteix, amb tot hi haver-hi posat cataplasmes, etc., va a veure un metge, al seu poble: veient l'estat del malalt, li aconsella anar a veure el Doctor Carrasco, i aquest immediatament l'envia a l'Hospital.

El fet  s que ingressa cinc dies llargs després de la ferida, i en males condicions locals, encara que amb bon estat general.

Convenientment preparat, dos dies més tard, se l'amputa pel terç mig de la cuixa (Prof. A. Trias Pujol) vistos els ràpids progressos del procés.

Curs post-operatori normal, cicatritzada bé la ferida i el 26 de març, se'l d na d'alta, instru t sobre el seu estat i recomanant-li que passi cada mes per la Clínica i sobretot immediatament després de qualsevol novetat, recomanació sistem tica a tots els malalts diabètics que hem tingut hospitalitzats.

En 17 d'abril li posen una cama artificial articulada, sense novetat. Ve v ries vegades més, seguint bé, sense glucosúria, algunes valoracions de luc mia, normals.

En 23 d'abril d'aquest any reingressa 7 hores després de clavar-se una espina en un dit de l'altre peu; aquest es presenta ja una mica inflammat. Sense glucosúria. Temp. 37'3. Immediatament se li treu l'espina, i se'l tracta convenientment. El malalt millora, i sense cap conseqüència desagradable,  s alta en 17 de maig. Segueix bé, en la data actual (18 VI 30).

Fitxa 198. Malalt J. L., 56 anys. Ingressa a la Clínica el 25 de juny

de 1928, enviat pel Dr. A. Trias Pujol, que l'ha vist en el Dispensari de Quirúrgic de l'Hospital Clínic.

Sense antecedents d'interès; no sabia que fos diabètic. Pres. art. 16 x 8 (Pachon) Temp. 38'2. Glucos ria molt intensa (32 grams per 1000) acetona intensament positiva, albúmina negativa. Oscilometria, zero, però guanyant amb acetil-colina.

Wassermann positiu. Res més especial a esmentar: lleugera dilatació aòrtica.

Fa 20 dies es fereix en un peu; no hi dóna massa importància, i veient que la cosa progressa, i el color de la cama s'enfosqueix, assisteix al Dispensari de Cirurgia, on se li practica un anàlisi d'orina i se li aconsella ingressar a la Clínica de Terap utica urgentment. La glucèmia en ingressar  s 215 mgrs. per 1000.

Presenta a l'entrar una gangrena molt extensa de la cama dreta, f tida, humida, amb zona edematosa fins el genoll. Com que en els primers dies, cuidadosament tractat, des del punt de vista local i general, el malalt sembla millorar; es difereix l'amputació d'acord amb el Professor Trias Pujol. Finalment, veient que torna a empitjorar, s'amputa pel terç mig de la cuixa, amb anestèsia per inhalació ( ter i clorur d'etil). Segueix un curs post-operatori regulat, amb dificultats per cicatritzar, i  s donat d'alta en 7 de setembre de 1928, amb la ferida tancada i en bones condicions.

Passa quinze mesos molt bé, veient-lo sovint, i finalment en 15 de gener 1930, reingressa, amb un procés gangren s inicial en el dit del peu, sense que hi hagi hagut ferida. L'artèria pulsa bé, però l'oscilometria d na valors molt baixos. Glucos ria escassa, sense acetona; es tracta el malalt amb rep s, gimnàstica, acetil-colina, règim, insulina, etc. El procés es limita perfectament, desapareix la zona edematosa, cessen els dolors, i en 18 de febrer se li amputa el dit mig del peu esquerre. Després d'un curs post-operatori accidentat, amb una petita infecció a la ferida, que es resol fàcilment,  s donat d'alta en 8 de maig, en perfectes condicions. Segueix fins ara perfectament, sense cap molèstia local, caminant bé, sense glucosúria i l'última glucèmia, 87 mgrs. per 100 c. c.

Suposem que l'actuació respecte a aquests malalts, en el seu primer procés s'hagués limitat purament a la curació de les lesions, a l'amputació, a la compensació del seu procés nutritiu. Que els malalts no contessin amb la dur  lliçó d'una amputació i amb el coneixement de les possibilitats d'evitar-la, acudint a temps. Probablement hauria estat necessari amputar per segona vegada, i si un home amputat d'una cama, pot ésser encara útil i treballar, que diferent és l'esdevenidor d'un individu amb do-

ble amputació! Hem triat aquests dos casos per ésser demostratius. Consideracions semblants podríem fer amb molts altres casos i condicions. La intenció ha estat només remarcar, que com diu Joslin (*Diabètic Manual*, Lea i Fiebiger, Filadelfia 1924), “el complement indispensable del tractament de la diabetes, és ensenyar al malalt el que és la malaltia”.

Discussió: Dr. Carrasco

Desitjo subratllar els ensenyaments que es desprenen de la comunicació del Dr. Pi Suñer Bayo, amb les quals estic d'acord. Vull fer present només, que en formular un pronòstic llunyà, basat, en part en el profit que hom espera de la instrucció donada al malalt, cal tenir en compte la possibilitat que la manca d'intel·ligència o de voluntat del malalt facin malaguanyada la instrucció esmentada, per bé que això no és pas certament un motiu per a deixar d'instruir els malalts.

Rectificació:

Es clar que en molts malalts la instrucció falla, però és que sempre, la instrucció, en malalts i en sans, depèn de dos persones: el mestre i el deixeble.

El fet de que molts malalts oblidin les instruccions, no omiteix — el Dr. Carrasco pensa com jo — la necessitat de fer-les, si amb això, de 100 en salvem 1, i 99 es perden per desídia, nosaltres haurem complert la nostra obligació, i la necessitat és d'ells.